

Stichting Musea Bekennen Kleur

*Musea komen samen in actie voor diversiteit, inclusie en
gelijkwaardigheid*

Beleidsplan Musea Bekennen Kleur 2^e lichting

Aspha Bijnaar

Directeur-bestuurder

Auteur, conceptontwikkeling, algehele coördinatie

**— MUSEA
BEKENNEN
KLEUR**

a.bijnaar@museabekennenkleur.nl

www.museabekennenkleur.nl

Amsterdam, voorjaar 2022

Beleidsplan

2

Musea Bekennen Kleur

*Musea komen samen in actie voor diversiteit, inclusie en
gelijkwaardigheid*

Inhoudsopgave

1. Samenvatting
2. Inleiding
3. Context en doel
4. Programma en fasering
5. Leren en samenwerken
6. Verduurzaming en kennisdeling
7. Sterkte- en zwakte-analyse
8. Strategische doelstelling
9. Tijdsbestek en Planning van activiteiten
10. Communicatie
11. Bijdragen van fondsen
12. Begroting en Financiële verantwoording

0. Zakelijke gegevens van Stichting Musea Bekennen Kleur

Oprichtingsdatum 20 september 2021
KvK nummer 83958649
Bankreknr NL 82 INGB 0000175860
BTW-nr 863048894 (niet BTW-plichtig)

Directeur/bestuurder Aspha Bijnaar
Voorzitter Peggy Brandon
Wvd Penningmeester Peggy Brandon
Secretaris Hester Huitema
Algemeen lid Ebisse Rouw

Algemeen lid (nog vacant) ...

Directeur/bestuurder Aspha Bijnaar
Communicatie Sylvana Terlage

Contactgegevens: a.bijnaar@museabekennenkleur.nl

Vestigingsadres: Van Speijkstraat 18-2, 1057 HB Amsterdam

Vergoeding

De leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd, ze ontvangen een vergoeding voor gemaakte onkosten en voor het voorbereiden en bijwonen van vergaderingen.

1. Samenvatting

Titel Samenwerkingsproject

Musea Bekennen Kleur 2^e lichting

Missie

Musea komen samen in actie voor diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid

Doelstelling

Doelstelling van Musea Bekennen Kleur is om musea en overige erfgoedinstellingen duurzaam te verenigen in hun streven om diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) daadwerkelijk te verankeren in het DNA van de verschillende organisaties (toegespitst op de vier p's van Programma, Publiek, Personeel, Partners) met ruimte voor kennisuitwisseling en (zelf)reflectie.

Het initiatief moet leiden tot gezamenlijke inspanning voor inhoudelijke beleidsmatige verandering, daar afspraken over maken en erop toezien dat afspraken nagekomen worden. Daarna zullen de deelnemende musea en overige erfgoedinstellingen het samenwerkingsverband MBK continueren om de komende jaren door te blijven werken aan de hierboven genoemde ambitie.

Partners (30 deelnemende erfgoedinstellingen)

1^e lichting

Amsterdam Museum; Bonnefanten Museum; Centraal Museum; Dordrechts Museum; Frans Hals Museum; Museum Arnhem; Museum het Rembrandthuis; Nationaal Museum van Wereldculturen; Rijksmuseum; Stedelijk Museum Amsterdam; Van Abbemuseum; Van Gogh Museum; Zeeuws Museum.

2^e lichting

Belasting en Douane Museum; Foam; Fries Museum | Fries Verzetsmuseum | Keramiëkmuseum Princessehof; Haags Historisch Museum; Museum Dr8888; Museum Het Valkhof; Museum Rotterdam '40-'45NU; Nationaal Archief; Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid; Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven; Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed; Stedelijk Museum Alkmaar; Stedelijk Museum Breda; Teylers Museum; Zeeuws Maritiem MuZEEum. Twee musea die zich hadden aangemeld voor de tweede lichting, hebben onlangs besloten zich toch pas later aan te sluiten voor actieve deelname, dus nadat de 2^e lichting is afgerond. Ze hadden hun instapfee al betaald en zullen daarom verbonden blijven aan de stichting. Deze musea zijn het Mauritshuis (vanwege jubileumjaar Johan Maurits in 2022) en Westfries Museum (wegens op handen zijnde verbouwing waardoor onvoldoende fte beschikbaar voor deelname nu).

Het belang van MBK 2e lichting voor de erfgoedsector én voor het publiek

- Natuurlijk maakt de gezamenlijkheid van MBK 1e en 2e lichting het initiatief sterker omdat nóg meer instellingen het gemeenschappelijke doel onderschrijven en zich committeren om bij te dragen aan een meer inclusieve en cultureel diverse museale sector. Maar meer nog, zonder groei is deze ambitie niet te behalen. MBK kan alleen slagen als het zich verspreidt als een olievlek, waardoor het initiatief zich kan gaan verdiepen in de erfgoedsector en daarbinnen kan verduurzamen. De opgedane kennis uit de (samenwerking met) de 1^e lichting gaan we gebruiken om met de 2^e lichting verder de verdieping in te gaan, wanneer er gezamenlijk gewerkt wordt aan de programmaonderdelen van MBK.
- Het *publiek* zal profiteren van het vervolg. Met de inspanningen van MBK als beweging en uitbreiding naar lichting 2 wordt de sector en het erfgoed veel meer ‘*van iedereen*’. Alle deelnemers leveren op hun eigen manier een bijdrage, met als resultaat dat ‘*iedereen wordt gewaardeerd, gerespecteerd, gehoord en zich thuis voelt in de sector*’, zoals in de Code Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) wordt verwoord.

Looptijd

April 2022 – december 2025

Stichting Musea Bekennen Kleur is penvoerder

Per 20 september 2021 jl is Stichting Musea Bekennen Kleur opgericht. Vooraf aan het besluit tot oprichting zijn diverse gesprekken gevoerd met alle partners van MBK. Het voornemen is vooral positief ontvangen. Gesprekspartners in deze zijn geweest het Mondriaan Fonds (onze hoofdsponsor voor de 1^e lichting), alle deelnemende musea en erfgoedinstellingen uit de 1^e en 2^e lichting, onze partners Nederlandse Museumvereniging, Unesco Comissie Nederland, Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed, Instituut Beeld en Geluid.

2. Inleiding

In 2019 startten een aantal Nederlandse musea het initiatief *Musea Bekennen Kleur*. Dit nieuwe samenwerkingsverband heeft tot doel om diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid duurzaam te verankeren in het DNA van de verschillende organisaties. *Musea Bekennen Kleur* is ontstaan vanuit het idee dat inclusie een gespreksonderwerp moet zijn *tussen* musea. Door gezamenlijk na te denken over wat een inclusieve museale praktijk inhoudt en behelst, kan geleidelijk een *best practice* worden geformuleerd, oftewel een nieuwe standaard die alle musea in Nederland kunnen onderschrijven en waarmee de museale sector laat zien dat het ambities om kan zetten in actie. De *ambitie* is dat musea beleid gaan ontwikkelen en uitvoeren opdat diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) straks in de toekomst geen kwestie meer is.

Musea zijn bij uitstek de instellingen die zich moeten ontwikkelen op de gebieden van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG). Ze zijn vrijwel gemaakt als ‘identiteitsmachines’, die in eerste instantie voor de ‘nationale’ identiteit staan. Een identiteit die daarbij direct in een koloniaal en raciaal denkkader werd geplaatst door het simultane ontstaan van ‘volkenkundige’ (koloniale) musea en daarnaast ‘archeologische, historische en kunsthistorische’-musea, die zo een hiërarchie in verschillende culturen installeerden. Juist deze oorsprong maakt dat musea een bijzondere opdracht hebben zich tot deze voorgeschiedenis te verhouden en stappen te zetten richting een inclusieve toekomst.

“Kleur bekennen” staat voor een actieve houding; het is een werkwoord. Musea nemen het initiatief om zich te verenigen en zich te committeren aan doelstellingen die ervoor moeten zorgen dat deelnemende instellingen de komende jaren inclusieve en diverse organisaties worden. ‘Kleur bekennen’ is daarom *work in progress*. De insteek van de samenwerking gaat niet alleen over zichtbare activiteiten (productie) maar juist ook over continue aandacht voor het (eigen en gezamenlijke) proces. Kleur bekennen betekent dat (steeds meer) musea er (publiekelijk) voor uitkomen dat er iets moet veranderen. Alleen door met een zelfkritische houding naar de eigen organisatie en ontstaansgeschiedenis te kijken; verantwoording af te leggen; kwetsbaarheid te tonen; en concrete vervolgstappen te durven nemen, kan er resultaat worden geboekt. *Kwetsbaarheid, zelfonderzoek en nieuwsgierigheid* zijn kernwaarden van MBK. Meer over onze kernwaarden is te vinden in onze

Dit beleidsplan gaat over het vervolg van Musea Bekennen Kleur, waar een groep van inmiddels 30 nieuwe deelnemende instellingen voor heeft getekend. De meeste deelnemers hebben zichzelf gemeld bij Musea Bekennen Kleur.

3. Context en doel

7 In 2018 al namen een aantal musea het voortouw om een samenwerkingsverband op te zetten gericht op diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG). Het idee van deze samenwerking ontstond naar aanleiding van de aankondiging van het Rijksmuseum Amsterdam om een tentoonstelling te maken over het slavernijverleden in 2020 (de opening was vanwege Covid-19 verplaatst naar voorjaar 2021). De musea wilden dit moment niet aangrijpen om van 2020/2021 een herdenkingsjaar te maken, maar om gezamenlijk het belang van meerstemmigheid te onderstrepen, opdat het gedragen gaat worden door verschillende instellingen. Hoofdaanleiding vormde dus het jaar 2020 waarin het Rijksmuseum, evenals verschillende deelnemende musea, extra aandacht besteedden aan de koloniale geschiedenis van Nederland en de doorwerking daarvan in de hedendaagse samenleving, en aan culturele diversiteit.

In de afgelopen decennia zijn in Nederland talloze belangrijke projecten en initiatieven gestart rondom diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG). Deze projecten en initiatieven hebben er niet voor gezorgd dat musea op het gebied van de vier P's, programmering, partners, publiek en personeel een afspiegeling zijn van de maatschappij. In domeinen buiten de kunst zijn samenwerkingsverbanden als Musea Bekennen Kleur al eerder ondernomen, waaronder Theater Inclusief (een meerjarig stimuleringsprogramma in de theatersector waaraan 13 schouwburgen en 9 bis-gezelschappen deelnemen). Ook internationaal worden er talloze oproepen gedaan om een inclusieve museumsector te bewerkstelligen, hoewel uit nader onderzoek moet blijken of musea zich ook daadwerkelijk kunnen verenigen in dit streven. Een bijzondere oproep - die haast leest als een statement - kwam onlangs van directeur Anne Pasternack van het Brooklyn Museum,

'If artists and art can wrestle with the past and amend history, so too can museums. And we must. Museums like the Brooklyn Museum were founded on the fundamental belief that the sharing of world cultures would lead to greater understanding and empathy, thereby advancing civilization. Many of us in the museum field still value this glorious ideal. However, we recognize that museums have also privileged Western white narratives while

*often diminishing the histories of others. This is important to understand because, for better or worse, museums contribute to the narratives that shape our society, and our society is in great need of more empathy and respect.*¹

8

Vervolgens geeft Pasternak voorbeelden van concrete programma's en methoden om het museum inclusiever te maken. Voor Musea Bekennen Kleur is ook nú het moment om door te pakken en te bewegen voorbij de intentie. Door een structuur voor dialoog te ontwikkelen kunnen de ambities binnen de verschillende organisaties worden versterkt. En door concrete mijlpalen en doelstellingen te formuleren, moeten musea met en voor elkaar verantwoordelijkheid afleggen.

De nieuwe Kunstenplanperiode (2021-2024) biedt een goede stip aan de horizon om in het aankomende jaar te inventariseren, onder woorden te brengen, en concrete meetbare intenties op te stellen. Ook is er in het voorjaar van 2021 door de 1e lichteing een publiekelijk statement gemaakt dat onmiddellijk van start is gegaan. Idealiter onderschrijven na publicatie nóg meer musea het statement en sluiten zij zich aan bij het initiatief Musea Bekennen Kleur. Meer hierover bij *Verduurzaming*.

Gemeenschappelijke uitdaging en streven: diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) op maat

Naast de nieuwe kunstenplanperiode leeft de thematiek rondom anti-racisme en culturele diversiteit momenteel sterk binnen de museale sector. In gesprekken met directie en stafleden van deze instellingen blijkt dat maatschappelijke discussies en demonstraties en acties zoals *Kick Out Zwarte Piet*, *Decolonize the Museum* en *Black Lives Matter* velen extra bewust hebben gemaakt van de maatschappelijke ongelijkheid in onze samenleving. Alle deelnemende musea concluderen dat de eigen collecties, de manieren en beweegredenen van verzamelen grotendeels een Eurocentrisch perspectief vertegenwoordigen, wat doorwerkt in de manier waarop we deze collectie, en daarmee dus de mensen en groepen die zich daarbij betrokken voelen, representeren.

Dit werkt door in vele facetten: in de keuze van onderwerpen voor projecten, de zaalteksten, de programmeringen, het verzamelbeleid, de stemmen die aan het woord komen,

¹<https://brooklynmuseum.tumblr.com/post/187820048072/a-call-for-cultural-courage-dear-friends-on>

en de samenstelling van de organisaties achter de schermen. Een belangrijk speerpunt van onze musea in de komende periode is dan ook het onderzoeken, bevragen, expliciet maken en aanvullen van het dominante perspectief, met als doel plekken te worden die voor een breder publiek relevant zijn en waarmee zij zich kan identificeren.

Het toewerken naar diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) is work in progress, vraagt om maatwerk, afhankelijk van de collectie en de regio. Een museum in Twente of Brabant zal inclusie anders ontwikkelen dan een museum in de Randstad. Musea Bekennen Kleur zal een gemeenschappelijk doel moeten formuleren, vanuit het uitgangspunt dat de weg ernaar toe voor elk museum een ander of eigen proces zal zijn. Musea willen elkaar vooral inspireren en helpen in het vinden van een ieders weg.

Doelstellingen

Doelstelling van Musea Bekennen Kleur is dus om musea duurzaam te verenigen in hun streven om diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) daadwerkelijk te verankeren in het DNA van de verschillende organisaties (toegespitst op de vier p's van Programma, Publiek, Personeel, Partners) met ruimte voor kennisuitwisseling en (zelf)reflectie.

Het initiatief moet leiden tot gezamenlijke inspanning voor inhoudelijke beleidsmatige verandering, daar afspraken over maken en erop toezien dat afspraken nagekomen worden. Daarna zullen de deelnemende musea en overige erfgoedinstellingen het samenwerkingsverband MBK continueren om de komende jaren door te blijven werken aan de hierboven genoemde ambitie.

4. Leren en samenwerken

Het **initiatief** om samen te werken aan diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) ter verduurzaming, komt vanuit de musea zelf. Alle instellingen uit zowel de 1^e als de 2^e lichte hebben zichzelf bij ons gemeld voor deelname. Het succes van Musea Bekennen Kleur staat en valt met een groei in het aantal deelnemende instellingen. Zonder de aanwas van nieuwe deelnemers is onze ambitie, om diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) op een duurzame manier te verankeren in de erfgoedsector, niet te behalen. MBK kan alleen slagen als het zich verspreidt als een **olievlek**, waardoor het initiatief zich kan gaan verdiepen in de erfgoedsector en daarbinnen kan verduurzamen.

Vijftien (15) nieuwe erfgoedinstellingen vormen MBK 2^e lichting: Belasting en Douane Museum; Foam; Fries Museum | Fries Verzetsmuseum | Keramiekmuseum Princessehof; Haags Historisch Museum; Museum Dr8888; Museum Het Valkhof; Museum Rotterdam '40-'45NU; Nationaal Archief; Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid; Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven; Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed; Stedelijk Museum Alkmaar; Stedelijk Museum Breda; Teylers Museum; Zeeuws maritiem MuZEEum;

De opkomst van Musea Bekennen Kleur 2e lichting

Musea Bekennen Kleur begon met 13 musea (de 1e lichting). Na de start van MBK bleek de belangstelling zodanig groot te zijn dat er ruimte was voor een 2e lichting met 15 nieuwe deelnemers (NB nog steeds melden nieuwe erfgoedinstellingen zich aan voor deelname).

Voor de 2e lichting MBK hebben zich naast 12 musea ook 3 (nationale) erfgoedinstellingen gemeld: de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, het Nationaal Archief en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Meerstemmigheid, diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) is thans ook actueel thema punt in de (beleids)activiteiten die deze erfgoedinstellingen nu ontwikkelen of gaan ontwikkelen. Kortom, de doelstellingen zijn ook op hen van toepassing. Al deze instellingen vinden elkaar in hun deelname aan MBK.

De groei van MBK vond en vindt nog steeds plaats ondanks de opkomst en de ontwikkeling van Covid-19. We kunnen zeggen dat het succes van de 1e lichting een 2e lichting heeft gecreëerd. De toename kan gezien worden als een belangrijke impuls voor verduurzaming van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) op de lange termijn.

In de 2^e lichting zitten dus veel kleine(re) instellingen

Samenwerking: de kleidere musea Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed (RCE) en MBK

Onder de nieuwe deelnemers zitten dus relatief meer kleine(re) deelnemers. Net als de 1^e lichting zijn ze zeer gemotiveerd om mee te doen. Dit blijkt uit de uitgebreide interviews die we met de deelnemende instellingen voerden. Ondanks dat alle deelnemers hard getroffen zijn door de pandemie (wat leidde tot teruglopende inkomsten), hebben ze toch een financiële bijdrage gedaan uit eigen middelen. Rijksdienst Cultureel Erfgoed, zelf deelnemer uit de 2^e lichting, heeft middelen beschikbaar gesteld om vooral de kleinere musea, die het hardst zijn getroffen door COVID-19, de gelegenheid te geven mee te doen met dit platform. Zo kunnen zij onderdeel worden van bewustwording, kennisdeling, netwerkverbreding, waarbij 'groot en klein, rijp en groen gezamenlijk kan optrekken om de ambities van Musea Bekennen Kleur te bewerkstelligen. Daarin zien wij de meerwaarde,' aldus RCE in een gesprek. Bovendien

weest deze dienst erop dat het past in hun opdracht: *‘Onze opdracht gaat over het laten functioneren van de erfgoedzorg, dus waar het over het museale veld gaat zowel kleine als grote musea. Alleen hebben de grote vaak minder support nodig,’* aldus Algemeen Directeur RCE (12 november 2020 per email).

De RCE heeft per instelling 50% van het instapbedrag 4000,- euro betaald, zie hiervoor ook de begroting. De instellingen die hiervan gebruik hebben gemaakt, zijn Haags Historisch Museum, Musea Zutphen, Museum Dr8888, Stedelijk Museum Breda, Westfries Museum en Muzeem.

Samenwerking: Nederlandse Museum Vereniging en MBK

Welke rol speelt de Nederlandse Museumvereniging waar het merendeel van de deelnemers MBK bij zijn aangesloten? De Nederlandse Museum Vereniging is sinds de 1^e lichting partner van MBK. We voeren regelmatig gesprekken met deze vereniging over de voortgang en ontwikkelingen binnen *Musea Bekennen Kleur*. De ontvangst van dit project is positief. Ze zijn verheugd over het feit dat een groeiend aantal erfgoedinstellingen zich committeren aan MBK. Met de vereniging is afgesproken dat zij:

- het project graag steunen door hun leden (ruim 400 musea in Nederland) te informeren en te betrekken via hun digitale kanalen;
- zij graag met ons willen meedenken over een speciaal aanbod voor Museumkaarthouders & Museumkids.

Motivatie voor deelname

Waarom willen musea en erfgoedinstellingen binnen het concept van MBK samenwerken? In de interviews met deelnemers die zich hadden aangesloten bij de 2^e lichting, werd niet zelden verwezen naar belangrijke ontwikkelingen en debatten in de samenleving, zoals de Black Lives Matter movements, Kick Out Zwarte Piet, debatten over dekolonizing, over institutioneel racisme (toeslagenaffaire), over slavernij en zo meer. Het algemene gevoel is dat musea aan zet zijn om hierin verandering aan te brengen, door te beginnen bij de eigen sector. Dertig jaar diversiteitsbeleid, waarbij instellingen zelf aan de slag gingen met diversiteit heeft in hun ogen nog onvoldoende zoden aan de dijk gelegd op alle 4 de P's. Men gelooft niet meer in het zelfstandig uitvoeren van deze ambitie. Het gezamenlijk optrekken met andere musea *‘maakt sterk, voelt krachtiger en biedt veiligheid,’* zo verwoordde een directielid.

Een belangrijk effect van deze gezamenlijkheid is de olievlekwerking die er van uit gaat. Mede daarom zijn andere instellingen van mening dat ze niet achter konden blijven nu zoveel (grotere) musea zich hebben aangesloten bij MBK. *‘Je kunt geen pagina openen op je sociale media of je komt MBK tegen. Jullie zitten echt overal. Wij krijgen het idee dat we echt de boot gaan missen, als we niet meedoen.’ (Hoofd Communicatie)*

Zulk een groot platform voor bewustwording, kennisdeling en netwerkversterking op het gebied van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) was er eerder niet. Sommige instellingen gaven aan in hun eentje niet zo goed te weten hoe en waar te beginnen om diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) te bevorderen binnen de organisatie. Maar ook dat het *‘alleen in je eentje ploeteren, onzeker maakt,’* zoals een conservator uitlegt: *De kracht van MBK zit hem voor mij in het gemeenschappelijke. We staan zoveel malen sterker als we dit samen oppakken.’*

Wij hoorden ook dat gesprekken over diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) bij sommige instellingen een stevige worsteling is. *‘Wat is diversiteit voor ons museum, kiezen we voor culturele diversiteit of juist niet en trekken we het breder,’* is bijvoorbeeld een vraag van een artistiek directeur: *‘Wij als museum hebben het gevoel dat we hier meer mee moeten, met inclusie. We voeren er intern gesprekken over met het team, dat zijn best moeilijke gesprekken ... we zijn er nog niet uit.’*

Bij sommige instellingen heerst het idee dat de grote musea dit onderwerp al helemaal op een rijtje hebben. Ze zouden graag willen weten hoe zij dit doen, maar hebben drempels om hen te benaderen voor kennisuitwisseling en feedback. *‘Zelf ben ik heel nieuwsgeirig naar hoe de andere, de grotere musea het doen of waar zij mee zitten. Praten over diversiteit met andere musea, dus eigenlijk ze vragen hoe zij het doen, is niet iets wat we doen. Door me aan te sluiten bij dit platform, hoop ik daar meer zicht op te krijgen, er veel van te leren’.*

Terwijl de eerste lichting vooral bestond uit voornamelijk grotere kunstmusea, is de tweede lichting diverser met behalve kunstmusea ook historische musea, erfgoedinstellingen en veel kleine(re) musea. Daarnaast zijn ze geografisch gezien ook meer door het hele land verspreid en trekken ze uiteenlopende publieksgroepen. Het voortbouwen op het succes van de 1e lichting is een essentiële stap om gezamenlijk kleur te bekennen in de Nederlandse museum- en erfgoedsector, opdat deze representatief wordt voor de culturele diversiteit die dit land rijk is. Voor de volledige line up van deelnemers uit de 1e en de 2e lichting zie

www.museabekennenkleur.nl.

Voordelen van de samenwerking

Het is voor het eerst dat musea op deze schaal op het gebied van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) gaan samenwerken. Het samenwerkingsinitiatief Musea Bekennen Kleur is *strategisch*:

- omdat het de eerste keer is in de Nederlandse museale geschiedenis dat musea de handen ineen slaan om gezamenlijk beleid op het gebied van diversiteit te maken en uit te voeren;
- vanwege de samenwerking op directieniveau en de vastlegging van een gezamenlijke verantwoordelijkheid in het streven naar een inclusieve museale sector;
- vanwege het langdurige karakter van de samenwerking waarin het bewustwordingsproces en niet de *output* centraal staat;
- vanwege de structurele kennisuitwisseling over inclusie tussen musea;
- vanwege de regionale spreiding van het samenwerkingsverband;
- vanwege de deelname van zowel beeldende kunstmusea als stadsmusea en historische musea
- omdat ze de krachten bundelen om een publieks- en educatief programma te presenteren.

Het belang van MBK 2e lichting voor de erfgoedsector én voor het publiek

- Natuurlijk maakt de gezamenlijkheid van MBK 1e en 2e lichting het initiatief sterker omdat nóg meer instellingen het gemeenschappelijke doel onderschrijven en zich committeren om bij te dragen aan een meer inclusieve en cultureel diverse museale sector. Maar meer nog, zonder groei is deze ambitie niet te behalen. MBK kan alleen slagen als het zich verspreidt als een olievlek, waardoor het initiatief zich kan gaan verdiepen in de erfgoedsector en daarbinnen kan verduurzamen. De opgedane kennis uit de (samenwerking met) de 1^e lichting gaan we gebruiken om met de 2^e lichting verder de verdieping in te gaan, wanneer er gezamenlijk gewerkt wordt aan de programmaonderdelen van MBK.
- Het *publiek* zal profiteren van het vervolg. Met de inspanningen van MBK als beweging en uitbreiding naar lichting 2 wordt de sector en het erfgoed veel meer ‘van iedereen.’ Alle deelnemers leveren op hun eigen manier een bijdrage, met als resultaat dat ‘*iedereen wordt gewaardeerd, gerespecteerd, gehoord en zich thuis voelt in de sector*’, zoals in de Code Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) wordt verwoord.

Deelnemende musea én archiefinstellingen

De erfgoedinstellingen (13 uit de 1e lichting) die op dit moment deelnemen aan Musea Bekennen Kleur staan vermeld op de website www.museabekennenkleur.nl.

5. Programma en fasering

Wat is het fundament van MBK 1e lichting waarop MBK 2e lichting zal bouwen?

Als onderdeel van het samenwerkingsverband zijn de volgende producten ontwikkeld, die nu onderdeel zijn van de infrastructuur waarop de 2^e lichting zal voortborduren. Hoe dat in zijn werk gaat, zetten we hieronder uiteen aan de hand van de programmaonderdelen van MBK. Die onderdelen zijn:

1. tentoonstellingen voor het publiek waarin thema's over (culturele) diversiteit worden belicht,
2. educatief programma (lespakket, kindertop G8) met als output een kinderconvenant,
3. een museaal platform voor reflectie (reflectiesessies) met als output de gezamenlijke onderschrijving van een statement,
4. een nationaal programma met (inter)nationale sprekers,
5. een communicatieprogramma.

NB. Met uitzondering van de eigen tentoonstellingen van de deelnemende instellingen, zijn de overige onderdelen hierboven allen onderwerp van de activiteiten van Musea Bekennen Kleur. Over al deze onderdelen hieronder meer.

Ad 1 Tentoonstellingen

Musea Bekennen Kleur 1^e lichting

Toegesplitst op Musea Bekennen Kleur zijn in de loop van het project tentoonstellingen aan het publiek gepresenteerd waarin de thema's over (culturele) diversiteit werden belicht. Deze tentoonstellingen vormden het vliegwiel van Musea Bekennen Kleur.

Musea Bekennen Kleur 2^e lichting

Idem voor de 2^e lichting. Voor een overzicht van deze tentoonstellingen zie de onze website.

Ad 2 Educatief programma: lespakket en Kindertop G8

Musea Bekennen Kleur 1^e lichting

Er is door de 1^e lichting een **lespakket** ontwikkeld voor groep 8, met als titel *De Kunst van het Doorgeven*. Het lespakket bevindt zich momenteel in de pilotfase. De **lesdoelen van dit lespakket**: dat scholieren weten wat culturele diversiteit is; dat ze het in eigen woorden kunnen vertellen; dat ze het begrip kunnen omzetten in een creatieve vorm; dat ze de begrippen uit kunnen leggen aan de hand van verhalen/objecten van musea en kunnen aangeven wat de rol van een museum zou moeten zijn in relatie met deze begrippen; dat ze weten wat de rol of taak is van een museum rondom het thema (culturele) diversiteit; dat ze leren wat de kracht van kunst is als middel, en wat de rol van de kunstenaar kan zijn; ze maken kennis met de geschiedenis van het slavernijverleden (van met name Curaçao). Klik op deze link voor een filmpje over *De Kunst van het Doorgeven* [Lespakket: De kunst van het doorgeven - YouTube](#).

De **Kindertop G8** is het tweede onderdeel van het educatief programma van MBK. Dit evenement werd vanwege Covid-19 uitgesteld naar 2022. De G8 Kindertop is dé manier om de stem van de toekomst mee te nemen in de beweging Musea Bekennen Kleur. Het **doel** van de Kindertop is om kinderen te informeren over diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG), bewustwording te creëren en hun *tools* aan te reiken voor *agency*. De **output** van het congres is een kinder-convenant, dat zal worden aangeboden aan Musea Bekennen Kleur. Dit convenant zal ook gedeeld worden met andere Nederlandse scholen, de Museumvereniging, de overheid, de wereld. Het evenement zal plaatsvinden in de Jaarbeurs te Utrecht.

NB. Omdat COVID-19 het uitdagend maakt om publiekelijke evenementen vooruit te plannen, werken zowel de 1e als de 2e lichting momenteel samen aan een plan B (een variant op de Kindertop), dat de doelstellingen van de Kindertop zal bewerkstelligen.

Musea Bekennen Kleur 2^e lichting

De tweede lichting zal het **lespakket** *De Kunst van het Doorgeven* doorontwikkelen op basis van de uitkomsten van de pilotfase. Zij zullen eerst met elkaar uitzoeken op welke manier dit lespakket moet worden aangepast aan de eigen museale context en erfgoedpresentatie, maar ook hoe dit lesprogramma nog breder in de museale wereld inzetbaar wordt. Ook zullen zij museumdocenten moeten werven die getraind moeten worden om met dit lespakket aan de slag te gaan. Omdat de **Kindertop G8** vanwege Covid-19 is verschoven naar dit jaar zal vooral de 2^e lichting toewerken en deelnemen aan de kindertop. De overdracht van deze kindertop naar de 2^e lichting is nu in voorbereiding.

Ad 3 Reflectiesessies

Middels **reflectiesessies** met de deelnemende musea en sleutelfiguren uit het werkveld, wordt een structuur geboden om te praten over hoe diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) te bereiken in de museale sector. Net als tijdens de 1e lichting zullen de deelnemende musea niet alleen onderling het gesprek hierover voeren, maar ook samen met sleutelfiguren (*Expertisegroep MBK*) uit het werkveld teneinde concrete stappen te nemen. Speciaal voor Musea Bekennen Kleur is opgericht de *Expertisegroep Musea Bekennen Kleur*. Het bij elkaar brengen van verschillende perspectieven op alle 4 de p's heeft voortdurend nieuwe kennis en inzichten opgeleverd. Afgevaardigden van de expertisegroep worden voortdurend gevraagd om in aanwezigheid van de deelnemers mee te denken of mee te doen bij alle onderdelen van MBK. Deze nieuwe inzichten zijn inmiddels getoetst en uitgediept. Voor een nadere kennismaking met de Expertisegroep [zie deze link Expertisegroep – Musea Bekennen Kleur](#). We doorlopen dus 7 sessies waarin we ons afvragen: wat betekent diversiteit voor mij, voor de organisatie? Wat is mijn rol in de organisatie als het gaat om diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG)? Wat zijn de niet-geschreven culturele symbolen, heroïsche attributen, patronen, normen en waarden van onze organisatie? Hoe gaat de organisatie om met institutioneel racisme, discriminatie en uitsluiting? Wat is het perspectief van waaruit we onze programma's maken en ontwikkelen? Hoe kunnen we nieuwe collega's werven op het gebied van diversiteit? Wat kunnen we leren van de vooruitzichten van onze website en de architectuur van ons museum met betrekking tot diversiteit? En ga zo maar door.

Musea Bekennen Kleur 1^e lichting

Statement (via reflectiesessies en procesbegeleiding): de deelnemende musea hebben gezamenlijk statement opgesteld. Tijdens reflectiesessies is er kennis met elkaar uitgewisseld over diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) in de erfgoedsector. Het resultaat is een gezamenlijk gedragen

Statement: ‘*De Verbintenis*’. Dit statement verwijst naar de gemaakte *actieplannen* van elk deelnemend museum voor de komende jaren, gebaseerd op het principe *pas toe of leg uit* conform de huidige Code Diversiteit & Inclusie 2020 - 2024. *De Verbintenis* werd in het voorjaar van 2021 gepubliceerd. Om *De Verbintenis* te volgen, klik op deze link [Video: De Verbintenis – Musea Bekennen Kleur](#)

- **Actieplannen:** de 13 musea hebben naar aanleiding van *De Verbintenis* elk *Actieplannen* geschreven opdat de ambities uit *De Verbintenis* worden uitgevoerd.

Alle Actieplannen zijn in april en mei 2021 plenair besproken en worden vanaf september 2021 onderling gedeeld met alle 13 deelnemers ter raadpleging, lering en kennisdeling.

Werkwijze: Er zijn 7 reflectiesessies georganiseerd, die onder leiding van **professionele procesbegeleiders** zijn uitgevoerd.

Musea Bekennen Kleur 2^e lichting

Ook de deelnemers uit de 2^e lichting zullen deelnemen aan reflectiesessies. Het is niet de intentie dat de 2^e lichting deelnemers een apart statement maakt: ze zullen op een open manier kijken naar de uitkomst van hún proces. Kunnen zij het statement onderschrijven of willen zij op een geheel of iets andere manier uiting geven aan de gezamenlijk output van de reflectiesessies? Ook zij zullen aan de slag gaan met het maken van eigen actieplannen voor hun museum of erfgoedinstelling en al deze plannen onderling delen met elkaar.

Werkwijze: deze 2e lichting telt 15 deelnemende instellingen. Er zullen 8 reflectiesessies worden georganiseerd. Deze sessies zullen onder leiding van **professionele procesbegeleiders** worden uitgevoerd.

Ad 4 Nationaal Symposium met (internationale) sprekers

Dit onderdeel, een *Nationaal Symposium Musea Bekennen Kleur*, zal in de laatste fase van dit project worden opgezet en uitgevoerd, als vervolgonderdeel van het project Musea Bekennen Kleur. Het proces en de output van Musea Bekennen Kleur zullen in dit symposium gepresenteerd worden voor een breed publiek, ook via *live streaming*.

Wat wil Musea Bekennen Kleur met dit symposium? Dit symposium wil twee vensters voor reflectie en uitwisseling bieden. Ten eerste is het belangrijk recente ervaringen te delen en internationaal te verkennen welke modellen voor het inclusieve museum bestaan en worden getest. Wat is inclusief personeelsbeleid, een inclusief programma, inclusieve bemiddeling of inclusief verzamel- (of zelfs ontzamel)beleid? Het delen van deze ervaringen (met behulp van lezingen en workshops) is van groot belang voor het gezamenlijk maken van de beweging richting inclusie.

Daarnaast is het ook belangrijk te reflecteren op de historische positie van musea in processen die in de basis de spanningen binnen het hedendaags debat rond diversiteit bepalen. In eerste instantie is dit kolonialisme en dan met name het kolonialisme van de Europese imperiale naties sinds de 16de eeuw. Het museum als moderne, educatieve instelling krijgt vorm in de 19de eeuw in de context van het opbouwen van nieuwe koloniale natiestaten. Het is een ongemakkelijk gedeeld verleden, waarop algemene reflectie nog altijd lastig is. Wat

betekent het voor de positie van musea in Europa en daarbuiten dat een belangrijke fase in de ontwikkeling het instituut 'museum' niet los te zien is van koloniaal denken, waarin slavernij nog een legitieme praktijk was? Wat zegt dit over de huidige geopolitieke entiteit Europa, of andere geopolitieke krachten als de Verenigde Staten of China? Reflecteren op deze voor musea existentiële vragen, is nodig om de noodzaak van het inclusieve museum te omschrijven en begrijpen waar die inclusie uit zou kunnen bestaan.

Zowel MBK 1^e lichting als 2^e lichting zullen deelnemen aan het Internationaal Symposium.

Tijdsbestek en Planning van activiteiten

Het Musea Bekennen Kleur-jaar 2^e lichting loopt in deze fase van april 2022 tot en met december 2025. De kous is daarmee nog lang niet af. Musea Bekennen Kleur zal blijven bestaan om haar ambitie te verwezenlijken met de vereende krachten van de 1^e en de 2^e lichting die zich blijvend zal vinden binnen dit platform. Het voltooide statement zal hierin leidend zijn, zoals eerder te lezen viel onder **Verduurzaming**.

6. Verduurzaming en kennisdeling

Verduurzaming 2021-2025

Musea Bekennen Kleur is een proces, een beweging die zich over Nederland zal uitrollen middels continue kennisdeling, kennisoverdracht en borging. Stichting MBK en Flow Like Mae Productions nemen de coördinatie en uitvoering van verduurzaming op zich.

- Na voltooiing van de 2^e lichting in 2022 kunnen nieuwe musea, zich na betaling actief aansluiten bij Musea Bekennen Kleur. Per 20 september 2021 jl is Stichting Musea Bekennen Kleur opgericht.
- Komende vier jaar zal elk jaar zal een Statementmeeting worden gehouden waarin wordt getoetst in hoeverre en op welke manier het statement wordt uitgevoerd. Leden van de Expertisegroep Musea Bekennen Kleur zullen participeren in of aanwezig zijn bij deze bijeenkomsten. De musea geven een presentatie over de belangrijke ontwikkelingen in hun instelling op het gebied van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG): hoe *passen zij toe en leggen ze uit*: welke problemen, ervaringen, tips en tops delen zij met de deelnemende musea? Voorop staat de uitwisseling van ondersteunende commentaren op basis waarvan een volgende stap kan worden gezet in de

uitvoering van het statement. Van de presentatie wordt een verslag gemaakt waarin onder andere staat welke doelen voorop stonden, wat er reeds is bereikt en welke verbeterpunten er nog zijn. Dit document wordt via het besloten gedeelte van de website met elkaar gedeeld.

- Kennisdeling en kennisoverdracht met het veld is een must; Musea Bekennen Kleur zal in het land presentaties geven over de manier waarop zij het statement uitvoeren. Door aansluiting te zoeken met brede initiatieven zoals Code Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG), Erfgoedarena Reinwardt Academie, Studium Generale Gerrit Rietveld Academie, Diversiteit in Bedrijf zal kennis en ervaringen breed gedeeld worden.
- De gedachte achter de website Musea Bekennen Kleur is om een duurzaam inzetbaar platform te ontwikkelen dat in de komende jaren ook ingezet en bijgehouden wordt als plek waar de verschillende momenten in de vorm van geproduceerde content gedeeld en bewaard zal worden. Het beheren van de website zal gebeuren door Flow Mae Productions. Het wordt deels een publieke en deels een besloten website, waar via een inlog methode voor de betrokkenen uit de sector, stakeholders en andere zakelijke doelgroepen na het inloggen alle content beschikbaar zal staan. De website zal het karakter en de uitstraling hebben van een duurzaam platform en van een langdurige samenwerking zodat we na het eerste jaar van Musea Bekennen Kleur, ook de daaropvolgende jaren de website als gemeenschappelijk fungerend platform blijvend kunnen inzetten.
- Na 5 jaar Musea Bekennen Kleur in bedrijf willen we evalueren hoe ver we zijn en willen we onze vorderingen delen met de wereld. Peildatum waarop we de resultaten willen tonen is 2025. In dat jaar bestaat Amsterdam 750 jaar en zal dat worden gevierd zoals burgemeester Femke Halsema al heeft aangekondigd. Musea Bekennen Kleur betreft uiteraard niet alleen Amsterdam, maar heel Nederland. Amsterdam staat als hoofdstad symbool voor heel Nederland.

7. Sterkte en zwakte analyse

Het concept van Musea Bekennen Kleur is sinds de start van het project een beproefd sterk concept gebleken. Vooral de focus op bewustworing (via reflectiesessies etc) spreekt aan, ook buitenlandse erfgoedinstellingen hebben ons benaderd om meer te weten te komen over de

werkwijze van MBK. Als stichting zal bewustwording over DIG hoog in het vaandel blijven in haar activiteiten. Jong geleerd is oud gedaan als het gaat om het nastreven van onze doelstelling. Het lespakket *De Kunst van het Doorgeven* zullen wij verduurzamen. Dat wil zeggen dat de stichting het actief zal blijven aanbieden aan scholen onder voorwaarden. Die voorwaarden zullen op de website worden gepubliceerd. Op het gebied van communicatie heeft MBK in korte tijd grote naamsbekendheid verworven, gezien het grote aantal aanmeldingen van ruim 50 instellingen die ons hebben benaderd. Het spreekt voor zich dat MBK een groot netwerk heeft en daardoor korte lijnen heeft met partners en professionals.

Tegelijkertijd is een minpunt dat we een jonge stichting zijn, vooralsnog gering bemand zijn en afhankelijk zijn van subsidie. Met een sterke RvT en dito Adviesgroep zullen we deze uitdagingen zo goed mogelijk aangaan.

8. Strategische doelstelling

De adviesraad zal ons 2 keer per jaar voorzien van input op het gebied van DIG. Welke projecten moeten worden ingezet, met welke middelen, bij welke fondsen en uitgevoerd om de museum- en erfgoedsector zo concreet mogelijk te blijven bedienen met het oog op onze doelstelling?

9. Tijdsbestek en Planning van activiteiten

Het Musea Bekennen Kleur-jaar 2^e lichting loopt in deze fase van feb/maart 2022 tot en met december 2022. De kous is daarmee nog lang niet af. Musea Bekennen Kleur zal blijven bestaan om haar ambitie te verwezenlijken met de vereende krachten van de 1^e en de 2^e lichting die zich blijvend zal vinden binnen dit platform. Het voltooide statement zal hierin leidend zijn, zoals eerder te lezen viel onder **Verduurzaming**.

Musea Bekennen Kleur 1e lichting

Maart of April 2021	Presenteren statement De Verbintenis van MBK 1 ^e lichting
Juli 2021	Keti Koti Dialoogtafel nav De Verbintenis
April – mei 2021	Plenaire sessies actieplannen MBK
April 2022	Kindertop G8 Jaarbeurs Utrecht uitgesteld naar mei 2022

Vanaf nov 2021	Aan de slag met lespakket MBK <i>De kunst van het doorgeven</i>
September 2021	Presenteren en delen definitieve actieplannen MBK
September	Oprichting Stichting MBK (20 sept 2021 jl opgericht)
Eind sept 2021	feestelijke bijeenkomst nav delen Actieplannen
Februari/maart 2022	Start voorbereiding Internationaal Symposium, locatie Rijksmuseum
September 2022	Internationaal Symposium
Nov – dec 2022	Verdere afwikkeling, evaluatie MBK, nazorg,

Musea Bekennen Kleur 2^e lichting

Vanaf april 2022	Aan de slag met lespakket MBK <i>De kunst van het doorgeven</i>
Vanaf april 2022	voorbereiding reflectiesessies met musea en <i>Expertise Groep Musea Bekennen Kleur</i>
Communicatie:	Nieuwsbrief najaar/eind jaar update
April 2022	Keti Koti Dialoogtafel nav start Reflectiesessies
+	
Communicatie: visuele (sfeer) vastlegging voor op de sociale media kanalen + website. +	Eventueel inhoudelijk verslag..niewsbrief..

April-mei 2022 uitvoering Reflectiesessie
teneinde onderschrijven De
Verbintenis (of anderszins)

+

Communicatie: audiovisuele vastlegging (drie podcast aflv)
voor op de sociale media kanalen
+ website. + Inhoudelijk verslag
van elke reflectiesessie voor op
de website (en in de voorjaar
nieuwsbrief..)

+ vlogs van ‘zes’ tentoonstellingen verspreid over deze periode;

April-mei 2022 Evaluatie Reflectiesessies

April 2022 Kindertop G8 Jaarbeurs Utrecht
Mei 2022 projectaanvraag *School of Living
Together*

+

Communicatie: audiovisuele vastlegging voor op de sociale
media kanalen , youtube+
website +..nieuwsbrief.. +
vlogcontent vloggers

Mei - juli 2022 Plenaire sessies Actieplannen
MBK

Oktober 2022 Evaluatie sessies Actieplannen

September 2022	Presenteren en delen definitieve actieplannen MBK
	Communicatie: visuele (sfeer) vastlegging voor op de sociale media kanalen + website. + Eventueel inhoudelijk verslag nieuwsbrief.
September 2022	Start voorbereiding Internationaal Symposium, locatie Rijksmuseum
	Communicatie: promo aankondiging Nationaal Symposium
November 2022	Start Nationaal Symposium
Communicatie:	Live stream of vastlegging audio/visuele (sfeer) vastlegging voor op de sociale media kanalen + website. + Eventueel inhoudelijk verslag nieuwsbrief.
Dec 2022	Verdere afwikkeling, evaluatie MBK, nazorg
Januari 2022	instellen Adviesraad MBK en publiceren op website
Maart 2023	installeren 3 ^e lichting MBK en lidmaatschappen definiëren
April 2023	verder uitrollen lespakket MBK
April 2024	verduurzaming lespakket beschikbaar op website voor scholen Groep 8 onder voorwaarden

April 2022 -2025	jaarlijks terugkerende reflectiesessies, lezingen, workshops over DIG,
November 2024	start School of Living together
November 2025	Statementmeeting <i>De Verbintenis</i>

10. Communicatie

Communicatieprogramma

Musea Bekennen Kleur 1^e lichting

Hiervoor zijn ingezet website, *social influencers*, fotograaf, vloggers, LinkedIn, Instagram, Youtube.

Musea Bekennen Kleur 2^e lichting

Hiervoor zijn ingezet website, *social influencers*, fotograaf, vloggers, LinkedIn, Instagram, Youtube.

Communicatieprogramma

We zetten de communicatie voor MBK 2^e lichting officieel in tijdens de start van de eerste reflectiesessies: Keti Koti Dialoog Tafel in april 2022. Zo markeren we de uitbreiding van de beweging met al haar nieuwe deelnemers.

De vernieuwde website staat sinds augustus 2020 al online. Op die website staat alle relevante informatie over Musea Bekennen Kleur (missie, deelnemende musea, statement, educatief programma, tentoonstellingen, internationaal symposium, partners, overzichtsagenda, nieuwsbrief aanmeldlink). Vanaf april 2022 worden alle tentoonstellingen en mogelijke programma's van de nieuwe deelnemers toegevoegd op de website.

Op de website van elk deelnemend museum komt daarentegen een *boiler plate* met alle relevante informatie over Musea Bekennen Kleur inclusief een doorverwijslink naar de officiële pagina van Musea Bekennen Kleur. Ook in de pers aankondiging (persbericht/nieuwsbrief) van een tentoonstelling/programmering die binnen Musea

Bekennen Kleur past zullen de deelnemers waar mogelijk ook de *boilerplate* van Musea Bekennen Kleur opnemen.

Daarnaast worden er *social influencers, een fotograaf en vloggers* ingezet die gecreëerde content (belangrijke momenten zoals openingen, de kindertop en andere publieksactiviteiten) op een aantrekkelijke manier zullen vastleggen via korte video's, foto's en *posts*. Ook bestaat het idee om tijdens deze tweede lichting een culturele podcastreeks de beweging *online* een stem geven.

Gedurende het MBK-jaar zal er vooral gecommuniceerd worden via twee sociale media kanalen: een LinkedIn pagina en een Instagramaccount (en er is sinds kort een YouTube account) waarop de gecreëerde visuele content, aankondigingen, openingen, kindertop en andere *updates* over Musea Bekennen Kleur zal worden gedeeld. Ook zullen de deelnemende musea, de Museumvereniging en overige stakeholders updates en nieuwtjes verspreiden om het bereik te vergroten.

11. Bijdragen: Prins Bernhard Cultuurfonds, Fonds Voor Cultuurparticipatie, Stichting Doen, Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed, Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, Nationaal Archief

De eerste fase van samenwerking, MBK 1^e lichting

Dankzij de eigen financiële bijdragen van de musea wordt een belangrijk deel van de algemene coördinatie gedragen. *Stichting MBK*, Aspha Bijnaar, is toen na een pitch aangewezen om dit initiatief te coördineren. *Flow Like Mae Productions*, Sylvana Terlage tekende voor de communicatie. Met deze financiële bijdragen is uitgezocht op welke manieren musea concrete stappen willen nemen. Het blijkt onder meer dat musea behoefte hebben aan een samenwerkingsverband om ideeën, kennis en ervaring over deze thema's uit te wisselen. Verder kwam naar voren dat musea willen dat diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) een volwaardig en verankerd onderdeel wordt van de museumpraktijk. Musea zien een grote meerwaarde in de gezamenlijke uitvoering van deze ambitie. Musea Bekennen Kleur 1^e lichting kwam tot stand met financiële steun van het Mondriaan Fonds

NB: alle deelnemende instellingen zullen, bij het indienen van een eigen nieuwe aanvraag bij de fondsen die aan MBK 2^e lichting subsidie hebben verstrekt, zich vooraf voldoende rekenschap geven onder welke voorwaarden dat (nog) mogelijk is.

De tweede fase van samenwerking, MBK 2^e lichting

Een belangrijke ontwikkeling voor de 2^e lichting is, is dat Musea Bekennen Kleur nu een stichting is. Ook deze 2^e lichting heeft eigen financiële middelen ingebracht om een belangrijk deel van de algehele coördinatie en communicatie te dragen, die ook deze keer ligt bij *Musea Bekennen Kleur* resp. *Flow Like Mae Productions*. Deze middelen zijn ook aangewend om uit te zoeken op welke manieren zij concrete stappen willen nemen om de doelstelling te behalen. De ervaring die is opgedaan tijdens de 1e lichting zal resulteren in begeleiding met nog meer *know how* tijdens de 2e lichting. Fondsen die voor de 2^e lichting benaderd worden zijn Stichting Doen, Fonds voor Cultuurparticipatie, Prins Bernhard Cultuurfonds, VSBfonds, en Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed.

12. Begroting en financiële verantwoording

Voor de begroting met toelichting zie de [Bijlagen Begroting en Toelichting op de begroting](#).

De financiële verantwoording die [op de website](#) zal komen te staan, zal gaan over ten minste het laatste boekjaar en zal bestaan uit:

- de balans
- de staat van baten en lasten
- een toelichting